

Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed 2020-2024

Kvinder er en vigtig del af forsvars- og sikkerhedspolitik. Det gælder både det danske Forsvar, når vi arbejder herhjemme. Men også ude i verden.

Med denne implementeringsplan sættes der nu en politisk retning for, hvordan vi på Forsvarsministeriets område i det kommende år skal arbejde med dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.

Den danske tradition for at inkludere kvinder i Forsvaret er lang. Vi er ikke i mål endnu. Men vi har gode erfaringer, som vi gerne deler med andre lande. Samtidig med at vi hele tiden selv løfter barren. Det kræver, at eksisterende tiltag styrkes og nye initiativer skydes i gang.

Jeg ønsker med denne plan at sende et klart signal om, at kvinders meningsfulde deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed skal højere op på alles dagsorden. Det gælder på ledelsesniveau. Det gælder blandt vores udsendte militære bidrag. Og det gælder blandt koncernens medarbejdere. Vi skal styrke vores fælles forståelse for, hvad denne dagsorden kan og vil.

Forsvarsministeriet skal blive bedre til at tænke kønsperspektiver ind i det strategiske og operative arbejde med imødegåelse af sikkerhedspolitiske trusler – nye som eksisterende.

Og vi skal have flere kvinder ind i Forsvaret. Ligesom flere kvinder skal have lyst til at *blive* i Forsvaret. Et moderne og stærkt forsvar har ganske simpelt brug for forskellighed, at alle kloge hoveder tænker med og er en del af løsningen, når fremtidens udfordringer skal håndteres.

Derfor skal der også være nultolerance over for kønskrænkende adfærd, og krænkende adfærd i det hele taget. Dette er uforeneligt med det danske forsvar. Og det strider imod vores grundlæggende værdier om frihed, lighed og respekt. Værdier, som vi sætter så stor pris på herhjemme. Og som vi kæmper for i resten af verden.

Jeg vil gerne sende en stor tak til alle jer, der har bidraget til at gøre denne plan bedre og stærkere. Vi er som sagt ikke i mål endnu, og vi skal løbende have fokus på at forbedre ministerområdets forudsætninger for at styrke arbejdet med kvinder, fred og sikkerhed.

Jeg ser frem til at følge arbejdet og løfte denne vigtige dagsorden sammen med jer.

God læselyst!

Forsvarsminister

Trine Bramsen

Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed 2020-2024

Forsvarschef Flemming Lentfer udtaler om den nye implementeringsplan:

“Ved at varetage kvinders og pigers sikkerhed i konflikt og post-konfliktområder bidrager vi til at reducere konflikter og styrke bæredygtig fred. Det er derfor vigtigt, at vi i Forsvaret sørger for at tænke køn ind i vores sikkerhedspolitiske dispositioner både i planlægningen af vores indsatser såvel som i gennemførelsen af vores missioner”

Gender Advisor, Maria Vang-Knudsen, Søværnskommandoen:

“Med implementeringsplanen får vi nu en sammenhængende ramme for at integrere og forankre arbejdet med ‘gender’ og ‘Women, Peace and Security’-agendaen i vores planlægning, styrkeproduktion og opgaveløsning – både nationalt og internationalt. Styrken ved planen er, at den giver os både et klart grundlag og tilpas råderum til at kunne omsætte ordene til handling og resul-

tater, afstemt med vores respektive ansvarsområder”

Gender advisor Christina Halvgaard, Hjemmeværnskommandoen:

“Der er nu kommet en nødvendig prioritering af dagsordenen på tværs af ministerområdet. Det muliggør for alvor igangsættelse af initiativer, der understøtter en bred forankring af dagsordenen fra strategisk til taktisk niveau. I Hjemmeværnet vil vi have fokus på at iværksætte konkrete initiativer, så kønspektivet bliver en naturlig og integreret del af vores daglige arbejde både internt og eksternt, nationalt og internationalt.”

Hørings svar fra Danmarks Veteraner:

“Danmarks Veteraner er meget enig i behovet for uddannelse i 1325 og kønspektet med henblik på indarbejdelse af kønspektivet i den operative planlægning i Forsvaret. Det anbefales, at uddannelse sker bredt i Forsvarets uddannelser og i særdelingshed i operativ videreuddannelse for officerer målrettet kom-

mende chefer for operative stabe og enheder. Hvis ledere med potentiale til topposter (talenter), gennemfører den prestigefulde uddannelse og opnår viden og holdninger til 1325 kan de blive værdifulde forandringsagenter.”

Hørings svar fra FN-forbundet:

“Det er vigtigt, at planens henvisninger til ‘kønspektiver- og dimensioner’ ikke defineres eller opfattes for snævert, men at man sikrer en holistisk tilgang til arbejdet med kønspektiver- og dimensioner - så en medfølgende definition af, at det er sådan Forsvarsministeriet opfatter tilgangen, kunne være velkomment.”

Hørings svar fra RIKO og Nordic Women Mediators Network:

“Det vil være oplagt at se på [fælles nordiske løsninger] som en del af implementeringen – både på mere strategisk niveau, fx at opsamle læring fra det norske sikkerhedsrådsformandskab med blik for 1325 og på landeniveau, der hvor der er fællesnordisk tilstedeværelse i en grad så det giver mening og internt i vores egne organisationer, i forsvarsministeriet eller andre ministerier.”

FORSVARSMINISTERIETS IMPLEMENTERINGSPLAN 2021

Den 10. december 2020 lancerede Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Forsvarsministeriet Danmarks fjerde nationale handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed (2020-24). Som et nyt tiltag slår handlingsplanen fast, at de involverede myndigheder skal udarbejde årlige implementeringsplaner, der konkretiserer myndighedernes individuelle arbejde for at nå de fælles strategiske målsætninger.

Forsvarsministeriets implementeringsplan for 2021 har ad to omgange været i høring både blandt interne og eksterne interessenter. Det er forventningen, at de samme interessenter i løbet af 2021 vil blive inddraget i det løbende arbejde med at følge op, monitorere og evaluere på både handlingsplanens og Forsvarsministeriets implementeringsplans resultater forud for opdateringen af sidstnævnte i ultimo 2021.

Med udgangspunkt i denne implementeringsplan er det nu op til ministerområdet myndigheder at udarbejde egne individuelle aktivitetsplaner og direktiver tilpasset de enkeltes indsats- og fokusområder.

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

Forsvarsministeriets implementeringsplan 2021

1. Danmark som sikkerhedspolitisk aktør

Strategisk effekt / målsætning	Outcomes	Forsvarsministeriets aktiviteter	Indikatorer
1.1. Dansk deltagelse i internationale operationer, missioner og freds- og stabiliseringsindsatser bidrager til, at kønspektivet er styrket	1.1.1. Danmark har forbedret viden om, hvordan vores sikkerhedspolitiske engagementer påvirker kvinder, piger, drenge og mænd forskelligt	1.1.1.1. Forsvarsministeriet prioriterer og styrker egen forståelse for WPS-dagsordenen (bl.a. gennem uddannelse) på tværs af koncernen, herunder på ledelsesniveau.	<ul style="list-style-type: none"> - Forståelse for WPS-dagsordenen er styrket - Andel medarbejdere og ledere uddannet i WPS-dagsordenen
		1.1.1.2. Forsvarsministeriet styrker intern og ekstern kommunikation om WPS	<ul style="list-style-type: none"> - Intern og ekstern kommunikation om WPS-dagsordenen er øget og styrket
	1.1.2. Kønspektivet er systematisk tænkt ind i planlægningen og udførelsen af sikkerhedspolitiske engagementer	1.1.2.1. Forsvarsministeriet indtænker kønspektiver i det strategiske arbejde med imødegåelse af sikkerhedspolitiske trusler, herunder cybertrusler, bekæmpelse af terrorisme og voldelig ekstremisme	<ul style="list-style-type: none"> - Antal sikkerhedspolitiske engagementer, hvor kønspektiver er tænkt ind i opgaveløsningen fra start - Antal planlægningsprocesser og procedurer, hvor kønspektiver er et integreret element

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

		1.1.2.2.	Forsvarsministeriet anmoder underliggende myndigheder om at indtænke kønsperspektiver som relevant del af planlægningen og udførelsen af sikkerhedspolitiske engagementer, herunder som element i fastlagte planlægningsprocedurer.	- Antal sikkerhedspolitiske engagementer, hvor kønsperspektiver er tænkt ind i opgaveløsningen fra start
		1.1.2.3.	Forsvarsministeriet indtænker kønsperspektiver i alle faser af arbejdet med krisehåndtering, herunder kriseøvelser	- Antal relevante krisehåndteringssituationer/-øvelser, hvor kønsperspektiver er indtænkt
		1.1.2.4.	Forsvarsministeriet tilsikrer, at kønsperspektiver indtænkes i interne programmer, politikker og strategier	- Antal programmer, politikker og strategier, hvor kønsperspektiver er indtænkt
	1.1.3.		Indsatsen for at sikre, at udsendt dansk personel har gennemgået relevant uddannelse og træning inden for WPS-dagsordenen forud for udsendelse, er styrket	
		1.1.3.1.	Forsvarsministeriets koncern prioriterer relevant kursusvirksomhed relateret til WPS som del af missionsforberedende uddannelse	- Antal medarbejdere (civile og militære), der gennemfører relevant WPS-uddannelse før udsendelse

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

	1.1.4.	Danmark har udnyttet strategiske ledelsespositioner og prioriteret besættelse af relevante rådgiverstillinger til at fremme fokus på kvinder, fred og sikkerhed i internationale missioner.	1.1.4.1.	Forsvarsministeriet understøtter prioriteringen af WPS fra relevante strategiske ledelsespositioner	- Regi og fora, hvor WPS er løftet og styrket på strategisk ledelsesniveau som følge af dansk forsvars indsats	
			1.1.4.2.	Forsvarsministeriet prioriterer at besætte relevante rådgiverstillinger i missioner (herunder missionsledelser) og internationale fora	- Antal relevante rådgiverstillinger besat med dansk personel	
	1.1.5.	Danmark har styrket kønspektivet i de samtænkte stabiliseringsindsatser og har vedtaget en implementeringsplan for kvinder, fred og sikkerhed under Freds- og Stabiliseringsfonden	1.1.5.1.	Forsvarsministeriet deltager aktivt i udarbejdelsen af Fondens 1325-handlingsplan	- Færdiggørelse af Fondens 1325-handlingsplan	
			1.1.5.2.	Forsvarsministeriet indtænker kønspektiver i eksisterende og nye programmer og projekter samt øremærker FSF-midler til 1325-relaterede projekter	- Antal programmer og projekter, der har indtænkt kønspektiver - Antal projekter og midler til støtte for WPS i Fondens programmer	
1.2	Dansk engagement i internationale sikkerhedspolitiske organisationer har styrket det multilaterale sik-	1.2.1	Danmark har arbejdet målrettet for og bidraget til, at kønspektivet indarbejdes og 1325-dagsordenen fremmes i regi af NATO	1.2.1.1.	Forsvarsministeriet støtter DANATO's aktive deltagelse i arbejdet med at fremme WPS-dagsordenen	- Graden af aktivitet ved DANATO på WPS-området

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

kerhedspolitiske samarbejde om kvinder, fred og sikkerhed	1.2.2	Danmark har styrket EU's arbejde for at integrere kvinder, fred og sikkerhed i de civile krisestyringsindsatser samt i EU's civilbeskyttelsesmekanisme	1.2.2.1.	Forsvarsministeriet støtter arbejdet med WPS i EU-regi, herunder i relation til EU's civilbeskyttelsesmekanismer	- Graden af aktivitet ved EU-representationen på WPS-området
	1.2.3	Danmark har bidraget til at fastholde og styrke fokus på arbejdet med at fremme kvinder, fred og sikkerhed i FN ved at støtte FN's reform af freds- og sikkerhedssøjlen og ved at prioritere kvinder, fred og sikkerhed som indsatsområde for det overordnede danske engagement i FN.	1.2.3.1.	Forsvarsministeriet prioriterer WPS-området ifm. aktiviteter til støtte for FN's fredsbevarende arbejde	- Antal projekter og aktiviteter i FN-regi med tydelig WPS-vinkel

2. Kvinders deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed

Strategisk effekt / målsætning	Outcomes	Aktiviteter	Indikatorer
2.1. Danske globale indsatser for fred og sikkerhed har styrket kvinders deltagelse i arbejdet med konfliktforebyggelse, konflikt håndtering og fredsopbygning.	2.1.1. Danmark har bidraget til at fjerne grundlæggende barrierer for kvinders deltagelse ved at bidrage til øget sikkerhed for kvinder og piger i konfliktområder og skrøbelige kontekster	2.1.1.1. Forsvarsministeriet søger gennem relevante indsatser at bidrage til øget sikkerhed mhp. at fjerne grundlæggende barrierer for kvinders deltagelse	- Antal engagementer, der har til formål at øge sikkerhed for kvinder og piger i konfliktområder og skrøbelige kontekster

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

2. Kvinders deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed

	2.1.2.	Danmark har promoveret kvinders deltagelse og engagement i arbejdet med fred og sikkerhed, beslutningsprocesser og lokale forhold i de områder, hvor Danmark er til stede og har styrket dialogen med lokale kvindelige aktører på alle niveauer.	2.1.2.1.	Forsvarsministeriet er opmærksom på at promovere kvinders deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed samt at styrke dialogen med lokale kvindelige aktører på alle niveauer	- Dialogen med kvindelige lokale aktører er styrket på alle niveauer
			2.1.2.2.	Forsvarsministeriet søger gennem sikkerhedspolitiske engagementer at bistå med andre landes implementering af nationale handlingsplaner for resolution 1325	- Antal lande, hvor Danmark har løftet WPS og bistået med implementeringen af nationale handlingsplaner for 1325
	2.1.3.	Danmark har medvirket til at fremme kvinders stemme og deltagelse igennem samarbejde i nordisk regi i multilaterale organisationers arbejde med fred og sikkerhed	2.1.3.1.	Forsvarsministeriet søger gennem nordisk og multilateralt samarbejde at fremme kvinders deltagelse i relevante organisationers arbejde med fred og sikkerhed	- Antal engagementer, der fremmer kvinders deltagelse i relevante multilaterale organisationer
	2.1.4.	Danmark har understøttet FN's Generalsekretærs reformarbejde og ambition om at opnå større lighed mellem kønnene i de udsendte uniformerede bidrag til FN's fredsbevarende missioner	2.1.4.1.	Forsvarsministeriet understøtter deltagelse af kvindelige soldater fra andre lande i det fredsbevarende arbejde	- Antal kvindelige soldater fra andre landes deltagelse i missionsforberedende kurser og efterfølgende udsendelse til FN-missioner

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

2. Kvinders deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed					
2.2. Danske kvinders repræsentation og deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed er blevet styrket, både i de militære og civile strukturer	2.2.1.	Danmark har arbejdet for at leve op til FN's stigende målsætninger om andelen af udsendte uniformerede kvinder	2.2.1.1.	Forsvarsministeriet søger at øge antallet af danske kvinder udsendt til FN-missioner, herunder igennem inddragelse af FN's incitamentsinitiativer som relevant ift. dansk kontekst	- Forøgelse af antal kvindelige udsendte til FN-missioner mhp. konsekvent opnåelse af FN's måltal for andelen af udsendte danske soldater i FN-missioner
	2.2.2.	Danmark har øget rekruttering, fastholdelse og karrierefremme af kvinder i både den civile og militære del af arbejdet med fredsopbygning og sikkerhed, inklusiv i ledende stillinger	2.2.2.1.	Forsvarsministeriet prioriterer støtte til gennemførelse af kortlægning af barrierer for udsendelse af flere kvindelige soldater	- Kortlægning gennemført og efterfølgende mitigerende tiltag er identificeret
			2.2.2.2.	Forsvarsministeriet støtter udarbejdelse og efterfølgende implementering af strategiske tiltag for at øge rekruttering, fastholdelse og karrierefremme af kvinder	- Udarbejdelse af strategiske tiltag er påbegyndt
			2.2.2.3.	Forsvarsministeriet prioriterer udarbejdelse og implementering af koncernfælles mangfoldighedsstrategi	- Udarbejdelse af strategi og plan for implementering for mangfoldighed og inklusion er påbegyndt
			2.2.2.4.	Forsvarsministeriet understøtter initiativer til fastholdelse og udvikling af kvinder i ledende stillinger, både civil og militært	- Udarbejdelse af strategiske tiltag og plan for implementering er påbegyndt

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

2. Kvinders deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed

	2.2.3. Danmark har øget andelen af kvinder, der udsendes til internationale operationer og missioner, herunder som del af Freds- og Stabiliseringsberedskabet.	2.2.3.1. Forsvarsministeriet understøtter initiativer til at øge antallet af kvinder udsendt til internationale operationer og missioner	- Udarbejdelse af strategi for forøgelse af antallet af kvindelige udsendte
	2.2.4. Danmark har styrket incitamentsstrukturene for kvinders engagement inden for cyberområdet og i IT-sikkerhed.	2.2.4.1. Forsvarsministeriet bistår igangværende initiativer til at sikre, at antallet af kvinder involveret i arbejdet med cyber på forsvarsområdet, øges	- Initiativer til forøgelse af antallet kvinder i arbejdet med cyber inden for ministerområdet

3. Seksuel og kønsbaseret vold i konfliktsituationer samt indsats mod kønskrænkende adfærd

Strategisk effekt / målsætning	Outcomes	Aktiviteter	Indikatorer
3.1. Danmark har medvirket til at forebygge, imødegå og beskytte individer imod seksuel og kønsbaseret vold i konfliktsituationer og skrøbelige kontekster samt at hjælpe ofre på fode igen	3.1.1 Danmark har bidraget til den forebyggende indsats mod seksuel og kønsbaseret vold (SGBV) gennem øget fokus på bekæmpelse af straffrihed.	3.1.1.1. Forsvarsministeriet støtter på policyniveau relevante indsatser (herunder andre myndigheders indsatser) for at styrke bekæmpelse af straffrihed	- Opdatering af relevante bestemmelser - Forsvarsministeriet har klare retningslinjer for rapportering af hændelser og informationsdeling med relevante aktører

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

3. Seksuel og kønsbaseret vold i konfliktsituationer samt indsats mod kønskrænkende adfærd

	3.1.2. Danmark har, via sit formandskab for <i>Call to Action</i> , taget lederskab for systematisk at italesætte SGBV dagsordenen internationalt og bidraget til at lægge koordineret politisk pres på stater og aktører, der ikke anerkender vigtigheden af forebyggelse, beskyttelse imod og behandling af SGBV.	3.1.2.1. Forsvarsministeriet understøtter som relevant det danske formandskab for <i>Call to Action</i>	- Antal referencer til <i>Call to Action</i> -initiativet under dansk ledelse
	3.1.3. I samarbejde med vores partnere har Danmark øget indsatsen for at styrke forebyggende indsatser for seksuel og kønsbaseret vold (SGBV) samt sikre adgang til seksuelle og reproduktive sundhedsydelser, gennem tidlig identifikation af risici	3.1.3.1. Forsvarsministeriet tilsikrer, at indsatsen for at styrke forebyggende indsatser for SGBV samt sikre adgang til seksuelle og reproduktive sundhedsydelser prioriteres af relevante underliggende myndigheder	- Opdatering af relevante bestemmelser samt øget kommunikation om ledelsesansvar
		3.1.3.2. Forsvarsministeriet opdaterer relevante retningslinjer til at fastslå forbud mod køb af seksuelle ydelser for udsendt personel (civilt og militært)	- Opdatering af retningslinjer

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

3. Seksuel og kønsbaseret vold i konfliktsituationer samt indsats mod kønskrænkende adfærd			
	3.1.4. Danmark har styrket sit vidensgrundlag om SGBV gennem evidensbaserede undersøgelser og analyser, hvilket har sikret bedre og mere effektive indsatser i de kontekster, vi arbejder i.	3.1.4.1. Forsvarsministeriet anmoder underliggende myndigheder om at styrke kendskab til og forståelse for SGBV i relevante kontekster	- Antal sikkerhedspolitiske engagementer, der tager højde for SGBV-problematikker i indsatsområder
3.2. Danmark har arbejdet for at forebygge og imødegå kønskrænkende adfærd hos vores samarbejdspartnere og i egne rækker med udgangspunkt i en nultolerancepolitik	3.2.1. Danmark har styrket indsatsen for at forebygge og bekæmpe kønsbaserede og seksuelle overgreb inden for udviklingssamarbejdet og freds- og sikkerhedsarbejdet bredt ved at understøtte udviklingen af strategier og politikker, der sikrer systematisk og rettidig imødegåelse af krænkende adfærd.	3.2.1.1. Forsvarsministeriet styrker indsatsen for at sikre, at samarbejdspartnere har tilstrækkelige strategier og politikker, der imødegår kønskrænkende adfærd.	- Antal indsatser til støtte for samarbejdspartneres tilgængelige strategier og politikker
	3.2.3. Handlingsplanens involverede myndigheder har styrket deres fokus på forebyggende indsatser mod kønskrænkende adfærd af enhver art i de respektive organisationer.	3.2.3.1. Forsvarsministeriet skærper fokus på nultolerancen over for kønskrænkende adfærd, herunder på ledelsesniveau	- Andel personer, der oplever kønskrænkende adfærd, falder

**Danmarks nationale handlingsplan for R1325 – kvinder, fred og sikkerhed
2020-2024**

3. Seksuel og kønsbaseret vold i konfliktsituationer samt indsats mod kønskrænkende adfærd

	3.2.4. De involverede myndigheder har reageret prompte på alle sager om kønskrænkende adfærd, både tidligere og aktuelle, med udgangspunkt i en nultolerancepolitik.	3.2.4.1. Forsvarsministeriet opdaterer relevante retningslinjer vedr. kønskrænkende adfærd, herunder kodeks for god opførsel, samt styrker vilkår for at indberette sager om kønskrænkende adfærd	- Opdaterede retningslinjer
--	--	---	-----------------------------